

L'actualitat de Pedralbes

Sempre he sentit a dir que ja, abans de la Guerra Civil, la Generalitat de Catalunya, a través del que aleshores n'era conseller de Cultura, Ventura Gassol, havia fet passos o, almenys, havia establert contacte amb la comunitat de monges de Pedralbes per adquirir el monestir i instal·lar-hi els nostres tresors d'art medieval. Potser valdria la pena d'aclarir aquest punt.

Però no és d'això que voldria parlar avui, sinó del fet, massa oblidat, que, durant els dies sinistres (dies, setmanes i mesos) que seguiren el 19 de juliol, el monestir de Pedralbes conegué, com tots els edificis religiosos del país, el risc de ser saquejat, destruït, incendiat, i que això es pogué evitar gràcies a l'acció decidida d'un home: Josep Rocarol.

Sembla que Rocarol aconseguí apaivagar la fúria dels incendiàries, durant els primers moments, organitzant un simulacre d'incendi, reunint a la plaça que dona entrada al monestir un cert nombre de taules, bancs i cadires, fent-ne una foguera i reclamant el dret de prendre's aquella "venjança" pel seu compte. El temps just per avisar Ventura Gassol i obtenir que aquest li enviés un parell de Mossos d'Esquadra per fer-li costat i exhibir la pancarta salvadora: "Incautat per la Generalitat de Catalunya". (Fou en aquest moment, a l'agost o setembre del 196, que vaig poder admirar per primera vegada les pintures de Ferrer Bassa).

Rocarol no abandonà el seu lloc. Però la festa li valgué ser depurat i passar-se uns anys a la Model (la pensió del carrer Entença, com ell l'anomena), perquè, és clar, si havia pogut fer allò és que tenia prou influència entre els rojos i els separatistes per aconseguir-ho, i això mereixia ser castigat.

Josep Rocarol, decorador de teatre, havia estat, de jove, un dels contertulians habituals d'Els 4 Gats, i és un dels comensals que apareixen en el cèlebre dibuix de Picasso on es llegeix: "Se serveix beure i menjar a totes hores" (és el tercer començant per l'esquerra en l'esmentat dibuix).

El seu amic Vidal Ventosa, gran amic de Picasso, és qui em comentà algun dels anteriors detalls. Les relacions de Rocarol amb Picasso es deterioraren posteriorment. Això no m'impedí, ans al contrari, referir a Picasso l'empresonament de Rocarol, que el deixà visiblement contristat.

Ara el monestir de Pedralbes, restaurat, amb les obres de la col·lecció Von Thyssen que s'hi exhibeixen, ha esdevingut esplendorós. Però em sembla que valia la pena haver evocat, en aquesta ocasió, el nom de Josep Rocarol, de qui els barcelonins som deutors, i potser caldria que alguna de les places o dels carrers adjacents al monestir dugués el seu nom.

Josep Palau i Fabre

Avui, 17 d'octubre del 1993